

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 140/2021 van 24 augustus 2021

Betreft: Advies m.b.t. een voorontwerp van decreet betreffende het elektronisch toezicht in het kader van de strafuitvoering (CO-A-2021-134)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig mevrouw Marie-Hélène Descamps, mevrouw Alexandra Jaspar en heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Frank Robben;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Antonus Antoniadis, Viceminister-president en minister Gezondheid en Sociale Aangelegenheden, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting ontvangen op 16/06/2021;

Gelet op de bijkomende informatie, ontvangen op 13/07/2021;

Gelet op het verslag van Alexandra Jaspar;

Brengt op 24 augustus 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN HET ADVIES

1. Op 16/06/2021 verzocht de minister Antonus Antoniadis van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap de Autoriteit om advies over een voorontwerp van decreet *betreffende het elektronisch toezicht in het kader van de strafuitvoering* (hierna het ontwerp).

2. Volgens de memorie van toelichting is het doel van het ontwerp hoofdzakelijk om de tenuitvoerlegging en de opvolging van het elektronisch toezicht van rechtzoekenden door de bevoegde dienst van de Duitstalige gemeenschap te organiseren. Er wordt ook ingegaan op de kwestie van de toegestane aan- en afwezigheidstijden van rechtsonderhorigen die tot een of meerdere straffen van drie jaar of minder onder elektronisch toezicht zijn veroordeeld en op het beheer van gevallen van niet-naleving ervan.

3. De federale overheid bepaalt de opdrachten die de justitiehuizen uitvoeren in het kader van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen¹. Het zijn echter de gemeenschappen die *de organisatie, de werking en de opdrachten van de justitiehuizen en van de bevoegde dienst die de uitwerking en de opvolging van het elektronisch toezicht verzekeren*².

4. De opdrachten m.b.t. het elektronisch toezicht worden gedefinieerd in de wet van 17 mei 2006 *betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten*. Deze wet voert een nieuw regime in voor personen die zijn veroordeeld tot een of meerdere vrijheidsstraffen van minder dan drie jaar. De inwerkingtreding van dit regime is, na herhaaldelijk uitstel, thans vastgesteld op 01/12/2021³.

5. De communautarisering van de bevoegdheden met betrekking tot de organisatie, de werking en de opdrachten van de justitiehuizen, en meer in het algemeen van "*de dienst die belast is met de tenuitvoerlegging en de opvolging van het elektronisch toezicht*" (hierna "*de bevoegde dienst*") ging gepaard met de verplichting voor de federale overheid en de gemeenschappen om een samenwerkingsakkoord af te sluiten voor de uitoefening van de door de federale overheid bepaalde opdrachten, die de justitiehuizen⁴ uitvoeren in het kader van gerechtelijke procedures of de

¹ Artikel 5, § 1, III, tweede lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 2018.

² Artikel 5, § 1, III, eerste lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 2018.

³ Zie wet van 16 maart 2021 *tot uitstel van de inwerkingtreding van de bepalingen inzake de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf voor de vrijheidsstraffen van drie jaar of minder*.

⁴ Of, in voorkomend geval, de andere diensten van de gemeenschappen die de justitiehuizen overnemen.

tenuitvoerlegging van gerechtelijke beslissingen⁵. Dit samenwerkingsakkoord is op 17 december 2013 afgesloten⁶.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a) Rechtsgrond

6. Elke verwerking van persoonsgegevens moet steunen op een rechtsgrondslag in de zin van artikel 6 AVG. In het adviesaanvraagformulier wordt gemeld dat de verwerking van de gewone persoonsgegevens gestoeld is op artikelen 6.1.c)⁷ en 6.1.e)⁸ AVG.

7. Rekening houdend met de algemene doelstellingen die krachtens artikel 4 van het ontwerp door de dienst worden nagestreefd, is de Autoriteit van oordeel dat de grondslag artikel 6.1.e) AVG is, wat niet uitsluit dat de concrete invulling ervan geschiedt door middel van wetgeving.

8. De verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens vermeld in artikel 9.1 AVG⁹ is principieel verboden tenzij de verwerkingsverantwoordelijke zich kan beroepen op één van de rechtvaardigingsgronden van artikel 9.2 AVG. Uit artikel 17 van het ontwerp blijkt dat dergelijke persoonsgegevens zullen verwerkt worden. Het adviesaanvraagformulier geeft niet aan op basis van welke rechtsgrondslag deze persoonsgegevens worden verwerkt. Rekening houdend met artikel 4 van het ontwerp, samen gelezen met de bepalingen van de wet van 17 mei 2006 die over het elektronisch toezicht handelen, kan artikel 9.2.g)¹⁰ AVG als rechtsgrondslag weerhouden worden.

9. Er worden ook gegevens geïmporteerd door artikel 10 AVG¹¹ verwerkt (zie ook artikel 17 van het ontwerp). De bevoegde dienst maakt deel uit van de overheid en mag artikel 10 AVG-gegevens verwerken op grond van artikel 6.1.e) AVG. De verwerking van dergelijke gegevens is inherent aan de uitoefening van het elektronisch toezicht zoals geregeld door de wet van 17 mei 2006 en dit ontwerp.

⁵ Artikel 92bis, § 4undecies van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

⁶ Samenwerkingsakkoord van 17 december 2013 *tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap, met betrekking tot de uitoefening van de opdrachten van de Justitiehuizen*.

⁷ De verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust.

⁸ De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.

⁹ Het betreft: persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid.

¹⁰ De verwerking is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd en passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkene.

¹¹ Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen.

10. De verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting¹² en/of voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan een verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd¹³, moet overeenkomstig artikel 6.3. AVG, gelezen in het licht van overweging 41¹⁴ van de AVG, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar¹⁵ moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 *Grondwet* noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm (wet, decreet of ordonnantie) worden vastgesteld.

11. Wanneer de gegevensverwerking een bijzonder belangrijke inmenging vormt op de rechten en vrijheden van de betrokkenen, zoals in het onderhavige geval, moeten de volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerking(en)¹⁶,
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (indien reeds mogelijk),
- het soort gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van dit (deze) doeleinde(n) en de bewaartermijn van deze gegevens¹⁷,
- de categorieën van betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt, de ontvangers of categorieën van ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld¹⁸ en de omstandigheden waarin ze zullen worden meegedeeld,
- de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

12. Hierna zal de Autoriteit nagaan of deze elementen in het ontwerp aanwezig zijn.

¹² Art. 6.1.c) van de AVG.

¹³ Art. 6.1.e) van de AVG.

¹⁴ "41. Wanneer in deze verordening naar een rechtsgrond of een wetgevingsmaatregel wordt verwezen, vereist dit niet noodzakelijkerwijs dat een door een parlement vastgestelde wetgevingshandeling nodig is, onverminderd de vereisten overeenkomstig de grondwettelijke orde van de lidstaat in kwestie. Deze rechtsgrond of wetgevingsmaatregel moet evenwel duidelijk en nauwkeurig zijn, en de toepassing daarvan moet voorspelbaar zijn voor degenen op wie deze van toepassing is, zoals vereist door de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie („Hof van Justitie”) en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens”.

¹⁵ Bij lezing ervan moet kunnen worden afgeleid welke gegevensverwerkingen zullen worden ingevoerd.

¹⁶ Zie ook artikel 6.3 van de AVG.

¹⁷ Het Grondwettelijk Hof heeft erkend dat "de wetgever (...) de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze (vermocht) te regelen", Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B. 23.

¹⁸ Lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 en v.

b) Doeleinden

13. Volgens artikel 5.1.b) AVG kan de verwerking van persoonsgegevens enkel uitgevoerd worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

14. Artikel 15, § 2, eerste lid, van het ontwerp bepaalt dat de bevoegde dienst uitsluitend persoonsgegevens verwerkt met het oog op volgende doeleinden:

- 1° de uitoefening van de taak bepaald in artikel 5, § 1¹⁹, en in de uitvoeringsbepalingen daarvan;*
- 2° wetenschappelijk onderzoek en statistische doeleinden;*
- 3° de verbetering van de werking binnen de bevoegde dienst.*

15. Artikel 16, eerste lid, van het ontwerp identificeert de verschillende subdoeleinden die achter het doeleinde vermeld in artikel 15, § 2, eerste lid, 1°, van het ontwerp schuil gaan. Het betreft:

- 1° de uitvoering en opvolging van het elektronisch toezicht activeren;*
- 2° het elektronisch toezicht uitvoeren en het verloop van het elektronisch toezicht opvolgen;*
- 3° de uitvoering en opvolging van het elektronisch toezicht afsluiten;*
- 4° de telefoongesprekken van de bevoegde dienst opnemen;*
- 5° vrijheidsstraffen ten uitvoer leggen, waarbij de schadelijke gevolgen van hechtenis of opsluiting voor de betrokkenen worden vermeden;*
- 6° de resocialisatie bevorderen door uitsluiting te verminderen en sociale, familiale en professionele banden in stand te houden;*
- 7° recidive voorkomen.*

16. De eerste 3 subdoeleinden hebben rechtstreeks betrekking op het elektronisch toezicht *sensu stricto*. De laatste 3 subdoeleinden viseren eerder het elektronisch toezicht *sensu lato* en kaderen in de algemene doelstelling van de bevoegde dienst, namelijk recidive voorkomen en betrokkenen resocialiseren (artikel 4, 2° en 3°, van het ontwerp).

17. Met uitzondering van het subdoeleinde vermeld onder 4° geven het doeleinde vermeld in artikel 5, § 2, eerste lid, 1°, van het ontwerp en de precisering ervan door artikel 16, eerste lid, van het ontwerp geen aanleiding tot opmerkingen in het licht van artikel 5.1.b) AVG. Het in het 4° vermelde “telefoongesprekken van de bevoegde dienst opnemen” is geen doeleinde. Het is een manier waarop persoonsgegevens worden verzameld en moet bijgevolg worden weggelaten.

¹⁹ Het elektronisch toezicht uitoefenen en opvolgen.

18. De bevoegde dienst zal de gegevens ook verwerken met het oog op wetenschappelijk onderzoek en statistische doeleinden (artikel 15, § 2, eerste lid, 2°, van het ontwerp). Artikel 16, tweede lid, van het ontwerp preciseert in dit verband dat deze verwerkingen concreet de evaluatie en de verbetering van het beleid in verband met de uitvoering van de taak van de bevoegde dienst beogen. Dit zijn welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doeleinden in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

19. Tot slot zal de bevoegde dienst persoonsgegevens verwerken met het oog op de verbetering van de werking binnen de bevoegde dienst (artikel 15, § 2, eerste lid, 3°, van het ontwerp) en artikel 16, derde lid, van het ontwerp identificeert subdoeleinden die daarbij horen, namelijk:

1° om de interventies van de bevoegde dienst te sturen en te verbeteren;

2° om het overleg met de opdracht gevende overheden te ondersteunen.

20. Dit geeft geen aanleiding tot opmerkingen in het licht van artikel 5.1.b) AVG.

c) Proportionaliteit

21. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

22. Artikel 17, van het ontwerp identificeert de personen van wie de bevoegde dienst persoonsgegevens zal verwerken enerzijds en somt de gegevenscategorieën zullen verwerkt worden op anderzijds.

C.1.) BETROKKENEN

23. Zij worden opgedeeld in 3 groepen, namelijk, de betrokkene, de personen die tot de sociale omgeving van de betrokkene behoren, andere actoren die bij de uitvoering van de taken betrokken zijn alsook opdracht gevende overheden (artikel 17, § 1, van het ontwerp).

24. De betrokkene is *elke persoon die beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd is en een straf onder elektronisch toezicht of een maatregel van elektronisch toezicht heeft gekregen* (artikel 2, 4°, van het ontwerp). Artikel 2, 13°, van het ontwerp definieert de "sociale omgeving van de betrokkene" als *alle personen die een binding hebben met de betrokkene en daarom contact hebben met de bevoegde dienst*. De memorie van toelichting verduidelijkt dat het gaat om familie en mensen die de betrokkene na staan of beroepsbeoefenaars die met de betrokkene te maken hebben maar niet betrokken zijn bij de uitvoering en opvolging van het elektronisch toezicht zoals OCMW, werkgever,

huisartsen, therapeuten. "Andere actoren" worden door artikel 2, 17°, van het ontwerp omschreven als de gevangenisadministratie, de politiediensten en de sociale diensten die aan de uitvoering van de door de bevoegde dienst uitgeoefende taak meewerken, maar geen opdracht gevende overheid zijn.

25. De Autoriteit neemt hiervan akte.

C.2) GEGEVENSCATEGORIEËN

26. Artikel 17, § 2, eerste lid, somt de gegevenscategorieën op die op die met het oog op het doeleinde vermeld in artikel 15, § 2, eerste lid, van het ontwerp en zijn subdoeleinden worden verwerkt over de betrokkene:

- 1° identiteitsgegevens en contactgegevens;*
- 2° gegevens over het beroep, de professionele competentie, het einddiploma en de opleiding;*
- 3° gegevens over persoonlijke kenmerken;*
- 4° gegevens over de financiële en sociale situatie;*
- 5° gegevens over de levensstijl en de vrijetijdsbesteding;*
- 6° gegevens over de samenstelling van het gezin;*
- 7° gegevens over de woonomstandigheden;*
- 8° gegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als bedoeld in artikel 10 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming;*
- 9° politiegegevens als bedoeld in artikel 10 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming;*
- 10° gegevens betreffende ras of etnische afkomst, politieke overtuiging, levensbeschouwing, godsdienst of vakbondslidmaatschap, genetische en biometrische gegevens aan de hand waarvan een natuurlijke persoon kan worden geïdentificeerd, gezondheidsgegevens of gegevens over seksueel gedrag en seksuele geaardheid, als bedoeld in artikel 9 van de Algemene Verordening Gegevens-bescherming;*
- 11° lokalisatiegegevens;*
- 12° gegevens over het gebruik van de bestandssystemen vermeld in artikel 21;*
- 13° gegevens in verband met het opnemen van telefoongesprekken.*

27. Het is niet duidelijk welke soort informatie die door de gegevenscategorie "*3° gegevens over persoonlijke kenmerken*" wordt geviseerd. Ook de memorie van toelichting verschaft geen verduidelijking. De relevantie (proportionaliteit) blijkt niet. Deze gegevenscategorie moet nauwkeuriger worden afgebakend in het ontwerp of op zijn minst omstandig in de memorie van toelichting worden verduidelijkt.

28. M.b.t. *gegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten* (8°) verduidelijkt de memorie van toelichting (blz. 12) dat dergelijke gegevens vervat zitten in de rechterlijke beslissingen die de opdracht gevende overheden²⁰ aan de bevoegde dienst toezenden met het oog op de toepassing van het elektronisch toezicht. M.b.t. politiegegevens (9°) preciseert de memorie van toelichting (blz. 13) dat het uittreksels van processen-verbaal en verslagen betreft die door de opdracht gevende overheden aan de bevoegde dienst worden toegestuurd of via een informatiesysteem ter beschikking worden gesteld. Dit blijkt trouwens ook uit artikel 20, § 2, van het ontwerp. Deze informatie moet de bevoegde dienst toelaten zijn opdracht i.v.m. elektronisch *sensu lato* uit te oefenen. De Autoriteit neemt hier akte van.

29. De "gegevenscategorie" vermeld onder 10°, is geen gegevenscategorie, het is een parafrasering van artikel 9.1 AVG en heeft bijgevolg geen enkele meerwaarde. Er moet nauwkeuriger worden vermeld welke bijzondere categorieën van persoonsgegevens zullen verwerkt worden en in de memorie van toelichting moet hun relevantie worden aangetoond. Zo blijkt bijvoorbeeld niet hoe iemands vakbondslidmaatschap of iemands genetische gegevens pertinent zijn voor het toepassen van het elektronisch toezicht of het voorkomen van recidive. In de memorie wordt wel opgemerkt dat deze gegevens slechts door de bevoegde dienst worden verwerkt wanneer:

- ze door de betrokkene zelf worden meegedeeld. De mededeling door de betrokken betekent niet dat ze met het oog op de realisatie van de doeleinden relevant en dus proportioneel zijn;
- ze afkomstig zijn van de opdracht gevende overheden of in een verslag van andere actoren staan. Hier kan dezelfde opmerking als m.b.t. de door de betrokken meegedeelde gegevens worden gemaakt.

30. M.b.t. de lokalisatiegegevens (11°) wordt in de memorie van toelichting gemeld dat het gegevens betreft gegenereerd door alle elektronische bewakingsapparatuur waarover de bevoegde dienst beschikt. Dit is eigenlijk een definitie van lokalisatiegegevens. Het is aangewezen dat deze definitie duidelijkheidshalve opgenomen wordt in artikel 2 van het ontwerp.

31. "*Gegevens over het gebruik van de bestandssystemen vermeld in artikel 21*" (12°) viseren logging-informatie die toelaat na te gaan welke medewerker op welk moment gegevens heeft opgevraagd. Uit de bijkomende informatie verstrekt op 13/07/2021 blijkt dat daarnaast ook de alarmen worden geregistreerd. Wanneer de betrokkene zich op een bepaald tijdstip niet bevindt op de plaats waar hij zou moeten zijn, geeft het elektronisch systeem (GPS of radio frequentie) een alarm. De registratie ervan moet toelaten om te verifiëren op welk moment de lokalisatie van een bepaalde

²⁰ Dit is een gerechtelijke of administratieve overheid die krachtens een wet of een decreet gemachtigd is om de bevoegde dienst opdracht te geven het aan de betrokkene opgelegde elektronische toezicht uit te voeren en op te volgen (artikel 2, 3°, van het ontwerp)

persoon problematisch was. Dit geeft in het licht van de doeleinden geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

32. M.b.t. "*gegevens in verband met het opnemen van telefoongesprekken*" (13°) verduidelijkt de steller van het ontwerp op 13/07/2021 dat wanneer het elektronisch bewakingssysteem een alarm geeft, een medewerker van de bevoegde dienst de betrokkene telefonisch zal contacteren om na te gaan waar hij zich bevindt en waarom. Het zijn alleen dergelijke telefoongesprekken die worden opgenomen. Deze opname vormt desgevallend het bewijs van de overtreding van de wettelijke verplichtingen m.b.t. het elektronisch toezicht en is dus relevant voor de nagestreefde doeleinden. In het licht van deze toelichting is de omschrijving van de gegevenscategorie te ruim. De omschrijving ervan moet beter worden afgestemd op wat daadwerkelijk wordt beoogd.

33. Daarnaast blijken die opnames ook dienstig te zijn als bewijsmateriaal voor bedreigingen die n.a.v. het telefonische contact volgend op een alarm worden geuit aan het adres van de medewerkers van de bevoegde dienst. Dit is een doeleinde dat niets te maken heeft met de doeleinden vermeld in de artikelen 15 en 16 van het ontwerp. Als men die opname voor dergelijke finaliteit wenst te gebruiken, dan moet dit uitdrukkelijk in het ontwerp worden vermeld.

34. Tot slot worden de opnames ook gebruikt om de medewerkers op te leiden en alzo de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren. In dat geval wordt slechts een gedeelte van het gesprek gebruikt en wordt ervoor gezorgd dat zowel de betrokkene als de medewerker niet kunnen geïdentificeerd worden. In het licht van het doeleinde vermeld in artikel 15, § 2, eerste lid, 3°, van het ontwerp is het gebruik van de telefoonopname zoals hier omschreven relevant.

35. Artikel 17, § 2, tweede lid, somt de gegevenscategorieën op die met het oog op het doeleinde vermeld in artikel 15, § 2, eerste lid, van het ontwerp en zijn subdoeleinden worden verwerkt over de personen die tot de sociale omgeving behoren. Het betreft identiteitsgegevens en contactgegevens, gegevens over de samenstelling van het gezin, gegevens over de woonomstandigheden, gegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten. Voor zover de Autoriteit kan beoordelen is de verwerking van deze laatste gegevenscategorie afhankelijk van de bijzondere modaliteiten van het elektronisch toezicht die door de opdracht gevende overheid worden opgelegd. Indien deze voorschrijft dat de betrokkene geen bezoek mag ontvangen van personen die bepaalde veroordelingen hebben opgelopen, dan is deze gegevenscategorie pertinent. Bij gebrek aan dergelijke modaliteiten is dat echter niet het geval.

36. Artikel 17, § 2, derde lid, vermeldt de gegevenscategorie op die met het oog op het doeleinde vermeld in artikel 15, § 2, eerste lid, van het ontwerp en zijn subdoeleinden worden verwerkt over andere actoren. Het is beperkt tot identificatie- en contactgegevens. De Autoriteit neemt er akte van.

37. Met het oog op het wetenschappelijk onderzoek en voor statistische doeleinden mag de bevoegde dienst krachtens artikel 17, § 3, van het ontwerp met betrekking tot de betrokkene volgende gegevenscategorieën verwerken:

- 1° identiteitsgegevens en contactgegevens;*
- 2° gegevens over het beroep, de professionele competentie, het einddiploma en de opleiding;*
- 3° gegevens over persoonlijke kenmerken;*
- 4° gegevens over de levensstijl en de vrijetijdsbesteding;*
- 5° gegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als bedoeld in artikel 10 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.*

38. In dit verband bepaalt artikel 15, § 2, tweede lid, van het ontwerp dat voor deze doeleinden met anonieme gegevens wordt gewerkt. Indien deze doeleinden niet kunnen worden gerealiseerd aan de hand van anonieme gegevens dan wordt met gespeudonimiseerde gegevens gewerkt. Dit betekent concreet dat uit de gegevensset waarover de bevoegde dienst beschikt voor het doeleinde "elektronisch toezicht" en zijn subdoeleinden, 5 gegevenscategorieën zullen gebruikt worden om een anonieme (eventueel gespeudonimiseerde) gegevensset aan te leggen (verdere verwerking). De Autoriteit neemt hiervan akte. Het anonimiseren/pseudonimiseren van persoonsgegevens is een verwerking van persoonsgegevens waarop de AVG van toepassing is.

39. Volledigheidshalve verwijst de Autoriteit naar artikel 89.1 AVG dat specifiek met betrekking tot de verwerking voor statistische doeleinden bepaalt dat elke persoonsgegevensverwerking voor statistische doeleinden moet worden omkaderd door passende waarborgen die ervoor zorgen dat er technische en organisatorische maatregelen zijn getroffen om de naleving van het beginsel van minimale gegevensverwerking te garanderen, en wanneer de statistische doeleinden kunnen worden verwezenlijkt door verdere verwerking die de identificatie van betrokken niet of niet langer toelaat, moeten zij aldus worden verwezenlijkt.

40. Gegevens kunnen echter pas echt als geanonimiseerd worden beschouwd als zij op geen enkele redelijke wijze meer aan een specifieke persoon kunnen worden toegeschreven²¹. Derhalve, rekening houdend met de definitie van persoonsgegevens zoals vermeld in artikel 4.1 AVG²² moet

²¹ Alleen in dat geval is de AVG niet van toepassing, overeenkomstig overweging 26. Voor meer informatie, zie de richtsnoeren WP216, 2.2.3, blz. 10 van de Groep 29, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinionrecommendation/files/2014/wp216_en.pdf (uitsluitend beschikbaar in het Engels).

²² Namelijk: «alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ("de betrokkene"); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identifier zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identifier of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon ».

ervoor worden gezorgd dat aan de vereiste hoge normen voor anonimisering wordt voldaan²³ en dat de gegevens niet eenvoudigweg worden gepseudonimiseerd. Gespseudonimiseerde gegevens zijn nog steeds persoonsgegevens waarop de AVG van toepassing is.

41. Uit het voorgaande volgt dat als er sprake is van pseudonimisering (en niet anonimisering):

- er moet worden verwezen naar het verslag van het Europees Agentschap voor Cyberbeveiliging betreffende technieken en goede praktijken voor pseudonimisering²⁴;
- deze verwerking moet worden omkaderd met alle vereiste waarborgen en moet voldoen aan de heersende beginselen ter zake²⁵.

42. Met het oog op het de verbetering van de werking van de dienst mag de bevoegde dienst (= de interventies van de bevoegde dienst sturen en verbeteren + overleg met opdracht gevende overheden ondersteunen) krachtens artikel 17, § 4, van het ontwerp met betrekking tot de betrokkene dezelfde gegevenscategorieën verwerken als deze vermeld in punt 26. Ter verduidelijking wordt in de memorie van toelichting (blz. 14) gemeld dat de verwerking van deze gegevenscategorieën noodzakelijk is:

- om analyses te verrichten met het oog op de ontwikkeling van instrumenten om de werking van de dienst te verbeteren,
- zodat de dossiers van de betrokken personen kunnen geraadpleegd worden in het kader van de evaluatie van de medewerkers om de werking van de dienst te verbeteren,;
- lokalisatiegegevens en de registratie van telefoongesprekken en de gegevens in de bestandssystemen worden gebruikt om het volledig beheer van het elektronisch toezicht te verbeteren.

43. In de mate dat er analyses worden verricht om de werking van de dienst te verbeteren, dan komt het de Autoriteit voor dat dit perfect mogelijk is aan de hand van anonieme of desgevallend gepseudonimiseerde gegevens (zie opmerkingen in punten 38 - 41). Voor wat het overleg met de opdracht gevende overheden betreft - in de mate dat het een algemeen overleg betreft m.b.t. de werking en geen specifiek dossiergebonden overleg – kan dezelfde opmerking worden gemaakt.

²³ De identificatie van een persoon slaat niet enkel op de mogelijkheid om zijn naam en/of adres te achterhalen, maar eveneens op de mogelijkheid om hem te identificeren via een proces van individualisering, correlatie of gevolgtrekking.

²⁴ ENISA: <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>;

²⁵ Hetzelfde geldt voor het proportionaliteitsbeginsel dat verwijst naar het specifiekere beginsel van "*minimale gegevensverwerking*" dat inhoudt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, overeenkomstig artikel 5, § 1, c), van de AVG.

44. Uit de omschrijving "verbetering van de werking van de dienst" kan onmogelijk worden afgeleid dat de dossiers en de gegevens die ze bevatten zullen gebruikt worden om individuele personeelsleden te evalueren. Dit wordt dan ook best geëxpliciteerd in de tekst van het ontwerp.

45. Los hiervan verwijst de Autoriteit naar haar opmerkingen m.b.t. sommige gegevenscategorieën (punten 27, 29, 32 -34).

46. Artikel 17, § 5, bepaalt dat de Regering de gegevenscategorieën kan preciseren. Het is dus een mogelijkheid, geen verplichting. *In casu* is moet de Regering verplicht worden om deze gegevenscategorieën nader in te vullen. Een gegevenscategorie is per definitie generiek. Het feit dat een gegevenscategorie relevant is met het oog op de realisatie van een of meerdere doeleinden, is geen garantie dat dit ook het geval is voor de verwerkte gegevens erin worden ondergebracht. Een aanpassing van de tekst dringt zich op.

d) Bewaartermijn

47. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

48. Artikel 18 van het ontwerp parafraseert artikel 5.1.e) AVG en heeft bijgevolg geen enkele juridische meerwaarde. Deze bepaling schendt daarnaast het overschrijfverbod van de AVG²⁶ en dient bijgevolg geschrapt te worden.

49. De Autoriteit stelt vast dat het ontwerp niet voorziet in enige bewaartermijn van de te verwerken persoonsgegevens. In het licht van artikel 6.3 AVG, dient het ontwerp de (maximale) bewaartermijnen van de te verwerken persoonsgegevens te voorzien rekening houdend met de onderscheiden doeleinden en categorieën van gegevens, of toch minstens criteria opnemen die toelaten deze (maximale) bewaartermijnen te bepalen.

²⁶ Ter herinnering, en zoals het Hof van Justitie van de Europese Unie consequent in zijn rechtspraak heeft geoordeeld, houdt de rechtstreekse toepasselijkheid van Europese verordeningen een verbod in op een transcriptie ervan in nationaal recht, omdat een dergelijke procedure" (creëren) een dubbelzinnigheid kan inhouden met betrekking tot zowel de juridische aard van de toepasselijke bepalingen als het tijdstip van de inwerkingtreding ervan (HJEU, 7 februari 1973, *Commission vs. Italië* (C-39/72), Jurisprudentie, 1973, blz. 101, § 17). zie ook en met name HJEU, 10 oktober 1973 *Fratelli Variola S.p.A. vs. Italiaanse Administratie van financiën*, Jurisprudentie, 1973, blz. 981, § 11; HJEU, 31 januari 1978, *Ratelli Zerbone Snc c. Amministrazione delle finanze dello Stato*, Jurisprudentie (C-94/77), 1978, p. 99, §§ 24-26.

e) Verwerkingsverantwoordelijke

50. Artikel 15, § 3, van het ontwerp bestempelt de Regering van de Duitstalige gemeenschap als verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevensverwerkingen georganiseerd door het ontwerp. De bevoegde dienst wordt als verwerker gekwalificeerd.

51. De Autoriteit maakt van deze gelegenheid gebruik om eraan te herinneren dat de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijken in het licht van de feitelijke omstandigheden gepast moet zijn²⁷. Met andere woorden, voor elke verwerking van persoonsgegevens moet worden nagegaan wie feitelijk het doel nastreeft en controle heeft over de verwerking.

52. De aanduiding van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap als verwerkingsverantwoordelijke wordt op blz. 9 en 11 van de memorie van toelichting verantwoord. De Duitstalige gemeenschap heeft geen eigen centrum voor elektronisch toezicht (bevoegde dienst). Daarom zal er voor het elektronisch toezicht beroep worden gedaan op de bevoegde dienst van de Franse Gemeenschap in toepassing van artikel 6 van het ontwerp en het Samenwerkingsprotocol van 16 december 2015 tussen de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap *betreffende de justitiehuizen en het centrum voor elektronisch toezicht*. De Autoriteit neemt hiervan akte.

f) Rechten van de betrokkenen

53. Artikel 19, eerste lid, van het ontwerp bepaalt dat de rechten voorzien door de artikelen 12 – 22 AVG in principe worden uitgeoefend door een verzoek in die zin te richten tot de functionaris voor de gegevensbescherming van het Ministerie van de Duitstalige Gemeenschap. De Autoriteit neemt hiervan akte.

54. Artikel 19, tweede lid, van het ontwerp voorziet hierop een uitzondering voor enkele gegevenscategorieën, namelijk deze vermeld in artikelen 17:

- § 2, eerste lid, 8° (gegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten);
- § 3, 4°, (gegevens over levensstijl en vrije tijdsbesteding) (vermoedelijk wordt eigenlijk § 3, 5°, bedoeld dat strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten viseert);

²⁷ Zowel de Werkgroep 29 – voorganger van de Europees Comité voor Gegevensbescherming – als de Autoriteit beklemtoonden de noodzaak om het concept verwerkingsverantwoordelijke te benaderen vanuit een feitelijk perspectief. Zie : Werkgroep 29, Advies 1/2010 over de begrippen « verwerkingsverantwoordelijke » en « verwerker », 16 februari 2010, p. 9 (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_en.pdf) Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de Verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten, blz.1.* (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/begrippen-verwerkingsverantwoordelijke-verwerker-in-het-licht-van-de-verordening-eu-nr.-2016-679.pdf>).

- § 4, 8° (gegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten).

55. Het bepaalt verder dat verzoeken in verband met deze gegevenscategorieën worden behandeld door het Ministerie van de Duitstalige gemeenschap overeenkomstig artikel 14, §§ 2 en 5, van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*. Alhoewel deze vermelding strikt genomen overbodig is gelet op de toepasselijkheid van artikel 14 van de wet van 30 juli 2018 op deze gegevenscategorieën, stelt de Autoriteit vast dat deze bepaling bijdraagt tot de transparantie naar de betrokkenen toe.

g) Ontvangers van gegevens

56. Met het oog op de realisatie van het doeleinde vermeld in artikel 15, § 2, eerste lid, 1°, van het ontwerp bezorgt de bevoegde dienst gegevens aan de opdracht gevende overheid en aan de andere betrokken actoren overeenkomstig de wettelijke voorschriften inzake het elektronisch toezicht (artikel 22, § 1, van het ontwerp). De Autoriteit neemt hiervan akte.

57. Artikel 22, § 2, van het ontwerp bepaalt dat wanneer de bevoegde dienst met het oog op wetenschappelijk onderzoek en statistische doeleinden gegevens verstrekt aan de opdrachtgevende overheden en andere actoren daartoe een overeenkomst zal worden afgesloten. De Autoriteit noteert dat, gelet op de definitie van "opdrachtgevende overheden" en "andere actoren" in artikel 2 van het ontwerp, de instanties die voor deze doeleinden gegevens kunnen ontvangen zijn geïdentificeerd.

58. Krachtens artikel 22, § 2, van het ontwerp zal de bevoegde dienst daartoe een overeenkomst sluiten met de ontvangers van de gegevens waarin de regels voor de doorgifte worden vastgelegd. Het is de verwerkingsverantwoordelijke die erover moet waken dat bij de verstrekking van gegevens alle bepalingen van de AVG worden gerespecteerd. Bijgevolg moet de overeenkomst gesloten worden door de Regering van de Duitstalige Gemeenschap, niet de bevoegde dienst. De tekst moet op dit punt worden aangepast.

h) Varia

59. Artikel 20, § 3, eerste lid, van het ontwerp biedt de bevoegde dienst de mogelijkheid om de informatie gegevens van het Rijksregister te raadplegen ten einde de juistheid van sommige van zijn gegevens te controleren. De Autoriteit vestigt er de aandacht op dat dit lid zoals thans geformuleerd de bevoegde dienst niet ontslaat van het beschikken over een machtiging²⁸.

²⁸ Zie artikel 5 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*.

60. Voor personen die niet in het Rijksregister zijn opgenomen, wordt het identificatienummer van de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid gebruikt (artikel 20, § 3, tweede lid, van het ontwerp). De Autoriteit neemt aan dat dit nummer wordt gebruikt om deze personen uniek te identificeren. Voor zover het de bedoeling zou zijn om personen die opgenomen zijn in het Rijksregister ook uniek te identificeren aan de hand van hun Rijksregisternummer, dan moet dit nog opgenomen worden in de ontwerp.

**OM DEZE REDENEN,
de Autoriteit**

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen:

- in artikel 16, eerste lid, het 4° schrappen (punt 17);
- in artikel 17, § 2, eerste lid de gegevenscategorieën vermeld onder 3° en 10 ° nauwkeuriger omschrijven (punten 27 en 29);
- de omschrijving van lokalisatiegegevens in artikel 2 van het ontwerp opnemen (punt 30);
- de omschrijving van gegevenscategorie "gegevens in verband met het opnemen van telefoongesprekken" beter afstemmen op wat daadwerkelijk wordt beoogd (punt 32);
- het doeleinde van de telefoonopnames als bewijs m.b.t. bedreigingen aan het adres van personeelsleden van de bevoegde dienst toevoegen (punt 33);
- hergebruik van de gegevens met het oog op de evaluatie van de personeelsleden van de bevoegde dienst toevoegen (punt 44);
- in artikel 17, § 5 van het ontwerp de verplichting voor de regering om de gegevenscategorieën te preciseren toevoegen (punt 46);
- in artikel 18 van het ontwerp de (maximale) bewaartermijnen van de te verwerken persoonsgegevens of toch minstens criteria opnemen die toelaten deze (maximale) bewaartermijnen te bepalen, toevoegen (punten 48 en 49);
- in artikel 22, § 2, van het ontwerp de bevoegde dienst door de Regering van de Duitstalige Gemeenschap vervangen (punt 58);
- indien men het Rijksregisternummer van de personen opgenomen in het Rijksregister wenst te gebruiken om hen te identificeren, dan wordt dit best in het ontwerp opgenomen (punt 60);

vestigt de aandacht op het volgende:

- in de mate dat er analyses worden verricht om de werking van de dienst te verbeteren of in het algemeen wordt overlegd met de opdracht gevende overheid, zijn deze activiteiten perfect mogelijk aan de hand van anonieme of desgevallend gepseudonimiseerde gegevens (punt

43);

- artikel 20, § 3, eerste lid, van het ontwerp zoals thans geformuleerd de bevoegde dienst niet ontslaat van het beschikken over een machtiging (punt 59).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Alexandra Jaspar, Directeur